

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна

Україна в записках мандрівників і мемуарах

Людвіг Генріх фон Якоб
Спогади про моє життя

Харків – 2016

УДК 378.4(477.54) : 929 Якоб (093.3)

ББК 74.58 (4УКР-4ХАР)дякоб

Я 46

Рецензенти:

В. О. Дятлов – доктор історичних наук, професор, перший проректор Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка;

В. С. Савчук – доктор історичних наук, професор Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Науковий редактор:

С. І. Посохов – доктор історичних наук, професор кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Упорядкування, коментар:

С. О. Синюрка – кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-економічних наук Центру міжнародної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Переклад з німецької:

О. М. Белозьорова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької та французької мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Видання здійснено завдяки фінансовій підтримці Канадського інституту українських студій з Вічного фонду ім. Михайла і Дарії Ковальських.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 5 від 25 квітня 2016 р.)*

Я 46 Якоб Л. Г., фон. Спогади про моє життя / Людвіг Генріх фон Якоб ;
упоряд., коментар. С. О. Синюрка ; наук. ред. С. І. Посохов ; пер. з нім.
О. М. Белозьорової. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 300 с. – (Україна
в записках мандрівників і мемуарах ; вип. 2).

ISBN 978-966-285-322-3

Ця книга містить спогади професора Людвіга Якоба (1759–1827) – філософа та економіста, який викладав в Університеті Галле, а у 1807 р. став одним із перших професорів новозаснованого Харківського університету.

Видання розраховане на викладачів та студентів, усіх тих, хто цікавиться історією та мемуаристикою.

ISBN 978-966-285-322-3

УДК 378.4(477.54) : 929 Якоб (093.3)

ББК 74.58 (4УКР-4ХАР)дякоб

©Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна

© Канадський інститут українських студій

© Синюрка С. О., упоряд., 2016

© Белозьорова О. М., переклад, 2016

© Рижова Ю. М., макет обкладинки, 2016

Зміст

Посохов С. І., Синюрка С. О. Професор Людвіг Генріх фон Якоб та його спогади. 6

Людвіг Генріх фон Якоб. Спогади про моє життя

Розділ 1. Про моїх батьків і ранню молодість	17
Розділ 2. Навчання у школі при кафедральному соборі в Мерзебурзі. 1772 рік	22
Розділ 3. Навчання в лютеранській гімназії в місті Галле	26
Розділ 4. Студент університету	32
Розділ 5. Робота вчителем в лютеранській гімназії в Галле, 1780–1785 роки	46
Розділ 6. Магістр і професор в Галле. 1785–1806 роки	52
<i>А. Захист дисертації і читання лекцій в Галле</i>	
<i>Б. Моя кар'єра письменника</i>	
Розділ 7. Моє життя в Галле: громадська діяльність, матеріальне становище та побут	64
Розділ 8. Моє університетське життя в Галле	80
Розділ 9. Мої стосунки з Гроссінгом і Бардтом	91
Розділ 10. Відкриття «музею» в Галле	98
Розділ 11. Посада проректора	99
Розділ 12. Моя практична діяльність поза університетським колом	125
Розділ 13. Вплив війни 1806 року на мою долю	127
Розділ 14. Наполеон в Галле і його відносини з міськими представниками та університетом	134
Розділ 15. Ліквідація Університету Галле імператором Франції та імовірні причини цього	136

Розділ 16. Короткий нарис про поведінку французів в Галле	141
Розділ 17. Поведінка професора Вольфа під час перебування французів у Галле	145
Розділ 18. Рішення їхати до Росії	147
Розділ 19. Шлях до Харкова	152
Розділ 20. Прибуття до Харкова. Опис міста	158
Розділ 21. Опис умов проживання в Харкові	165
Розділ 22. Несправедливість митників в Лемберзі (Львові)	167
Розділ 23. Побутова сторона мого життя в Харкові	168
Розділ 24. Опис університету і взаємовідносин між професорами	174
Розділ 25. Матеріальне забезпечення Університету в Харкові	197
Розділ 26. Мої заняття наукою в Харкові	200
Розділ 27. Мій переїзд до Санкт-Петербурга	205
Розділ 28. Подорож до Санкт-Петербурга	208
Розділ 29. Перше знайомство з паном Сперанським та бесіда з ним	210
Розділ 30. Діяльність у Санкт-Петербурзі	214
Розділ 31. Нагородження орденом Св. Анни та обручкою з діамантом	216
Розділ 32. Ідея поїхати до Вільно	223
Розділ 33. Рішення залишитися у Санкт-Петербурзі і робота у законодавчій комісії та Міністерстві фінансів	225
Розділ 34. Заслання Сперанського	234
Розділ 35. Наслідки заслання Сперанського особисто для мене	244
Розділ 36. Розенкампф	246
Розділ 37. Моя робота в Міністерстві фінансів та інша діяльність	256

Розділ 38. Побутова сторона мого життя в Санкт-Петербурзі	258
Розділ 39. Зміни у законодавчій комісії	260
Розділ 40. Моє повернення до Галле	262
Розділ 41. Документ про мій статус дворянина	269
<i>Коментарі</i>	271